

ADATOK.

A HÓDOLTSÁG ADÓZÁSA TÖRTÉNETÉHEZ.

Az 1606. november 11-én Szent-Márton napján ünnepélyesen megpecsételt zsitvatoroki békeokmány tizenötödik pontja kimondotta ugyan, hogy „a mi *Esztergom* dolgát illeti, a mikor a keresztények a törököktől megvették, a mit *addig* a törökök hozzá hódultattanak, azok most és ezután is hozzá hóduljanak, de azokon kívül egyet se hódultassanak;“ mindamellett sok új tárgyalás, levélváltás, követjárás után sikerült csak e határozat végrehajtásához biztos alapot nyerni az 1615. évi bécsi békekötés harmadik cikkelyében, a hol e következőket olvassuk:

„A mi illeti az eddig való differentiákat, az *Esztergom*hoz való százötvennyolcz faluk felől, mindkét részről így végeztetett el: Hogy *hatvan* falu az *Esztergom*hoz közelebb való falukból, hódoljon — a mint azokat mindkét részről való commissáriusok, kik mindjárt e dologra elrendeltessenek, találni fogják, — és azok akar *Esztergom*hoz vagy egyéb akarhun Magyarországbán a töröknek meghódult faluk legyenek, egy részről is a *régi* contributio, adó és szolgálat *fölött* még *ne* háboríttassanak se *sanyargattassanak*. Mindenütt a hódolt faluknak *régi* szokott *rendelt adó*jokat minden helynek saját falubirája vigye be és letegye; mellyet hogyha a falu birái elhallgatnának, akkor osztán a basa vagy a bég háromszor róla őket megintse és hogyha mégis továbbra vonatni akarnák, annak utánna császár ő felsége főkapitányt, a ki alatt afféle faluk vannak felőle tudósitsa és nekie tisztességessen írjon, hogy azok a birákat reá erőltessék.“ A tizenkettedik cikkely újra kimondja, „hogy ennek utánna soha a basák vagy bégek vajdái a falukra ki ne menjenek, hanem adójokat a birák vigyék be és kézhez adják a hova illik.“

Hogy a török ezt a kötést sem tartotta meg, azt bizonyítják az 1625 május 26-án költ gyarmati békekötés IV., s az 1627. szeptember 13-án kelt szőnyi békeokmányának V. articulusi.

Eszterházy Miklós, nádor, kinek mint akkor országbiró s érsek-ujvári főkapitány, a király határozott kívánatára (ismételt szabadkozása daczára is) részt kelle vennie a gyarmati béke hosszas tárgyalásain, minden valószerűség szerint e tárgyalásra szolgáló előmunkálatul iratta össze 1624-ben az *Esztergom*hoz hódolt *hatvan* falu adókimutatását, mint itt következik.

Felső Szőlős.

Deli Bali szolgálja, <i>Mustaffa</i> az ispaiájok.		<i>iszpáhiájuk</i> → <i>szpáhiájuk</i>
Volt ezeknek rendölt adójok	---	frt 20 d. 12
Császár adója és munkája	---	frt 7 d. 60
Verte most följobb adójokat a spaiájok	---	frt 90 d. —
Császár adóját	---	frt 8 d. 6
Tiz pint vaj.		
Tiz pint méz.		
Öt szapu zab.		
Öt szapu buzával.		
Kész pénz téssen	---	frt 98 d. 6
Verte azért följobb adójokat készpénzzel, vaj, méz, buza és zab nélkül	---	frt 71 d. —
E mellett minden munkára készerejti őket.		

Alsó Szőlős.

Deli Balinak szolgálja <i>Mustaffa</i> a spaiájok.	
Volt végezett adójok	frt 10 d. 17
Császár adója és munkája	frt 5 d. 50
Verték most följobb adójokat	frt 78 d. —
a ki az igaz adójok fölött teszen	frt 65 d. —
Buzával: öt szapuvál.	
Zabbal: öt szapuvál.	
Vajjal: tiz pinttel.	
Mézzel: tiz pinttel.	
E mellett minden munkára készerejti őket.	

Nagyszegh.

Volt végezett adójok	frt 124 d. 91
Császár adója és munkája	frt 31 d. 72
Verték most följobb	frt 30 d. —
Vajat 20 pintet.	
Mind szekér (mind) gyalog munkást.	

Egyházszegh.

Volt végezett adója a spaiájoknak	frt 22 d. 54
Császár adója	frt 6 d. —
Verték följobb adójokat	frt 38 d. —
Vajat 6 pintet.	
A császár adójára 4 szapu buzát.	
E mellett szekér és gyalog munkára is erőltetik őket.	

Bánkeszi.

Rendölt adója a spaiájoknak	frt 67 d. 62
Császár adója	frt 38 d. —
De ennek a 10 forintját megengedték.	
Mindenféle munkára erőltetik őket.	
<i>Memhettaga</i> , esztergami, a spaiájok.	

Alsó Csornok.

Rendölt adójok a spaiájoknak	frt	53 d.	94
Császár adója	frt	15 d.	20
Verték följobb adójokat	frt	36 d.	6

Mind gyalog és szekérrel való munkára erőltetik őket.
Tatár Ibrahim a spaiájok.

Felső Csornok.

Rendölt adójok a spaiájoknak	frt	59 d.	—
Császár adója	frt	9 d.	50
Verték följobb adójokat	frt	30 d.	—
Császár adóját	frt	— d.	70

Mind császár és a spaiájok munkájára szekérrel és gyalog szerrel is erőltetik őket.
Tatár Ibrahim a spaiájok.

Gyarak.

Ezek elvesztették a háborúban privilégiumokat, mert ládájukat föl-törték. De hitek szerint azt vallják:

Rendölt adójok volt a spaiájoknak	frt	38 d.	—
Császár adója	frt	14 d.	7
Verték följobb adójokat	frt	22 d.	—

Vajat 3 pinttel.

Mézet 3 pinttel.

Buzát 13 sarlai szaput.

Zabot 13 sarlai szaput.

Mind gyalog munkára, szekerezésre, úgy a császár munkájára mint a spaiájokéra, be erőltetik őket.

Az esztergomi *Memhett* a spaiájok.

Ondrohó.

Rendölt adója a spaiájoknak	frt	8 d.	50
Császár adója	frt	2 d.	16

S ő pasájok párkányi *Hasszánoda* pasa.

Verték följobb a spaiá adóját	frt	1 d.	60
Buzát 2 szaput.			
Császár adóját verték följobb	frt	— d.	60

Vajra, mézre is, gyalog munkára és palánkfavitelre is erőltetik őket.

Ezdege.

Rendölt adója a spaiájoknak	frt	33 d.	8
Császár adója	frt	5 d.	50
Verték följobb a spaiá adóját 37	frt	37 d.	—

Minden esztendőben egy madarat, némely esztendőben tölt 3 forintban is.

Ezenkívül minden esztendőben:

Egy báránt.

Egy szapu lisztet.

Egy szapu zabot.

Mindenféle munkára, mind a spaiájok — mind a császáréra erőltetik.

Tatár Ibraim, az esztergami, a spaiájok.

Szentmihályiuri.

Hacsidga esztergomi a spaiájok:

Rendölt adója a spaiájoknak frt 28 d. 98

Császár adója frt 9 d. 50

Verték följebb adójakat... .. frt 71 d. 2

Vajat: 10 iczét.

Mézet: 10 iczét.

Buzát: hol négy, hol 5 szaput.

Zabot: 7 szapuval.

Ezen fölül minden munkára erőltetik őket.

Mártonfalva.

Memhett Aga esztergomi, a spaiájok.

Rendölt adója a spaiájoknak frt 14 d. 49

Császár adója frt 3 d. 80

Verték följebb adójakat: a spaiá... .. frt 45 d. 51

Vajat: 10 iczét.

Buzát: 5 szaput.

Ezen fölül mind a spaiá s mind a császár munkájára szekérrel és gyalogul beeröltetik őket.

Nyired.

Bárány spaiá, budai, az urok.

Rendölt adója a spaiának... .. frt 100 d. —

Császár adója frt 15 d. 20

Verte följebb adójakat... .. frt 25 d. —

Egy pint vaj.

Egy pint méz.

Két szapu buzával.

Két szapu zabbal.

Ezen kívül mind gyalog, és szekér munka, a császár művére is.

Tajna.

Nezer spaiá, esztergami, birja.

Rendölt adója a spaiának... .. frt 20 d. 13

Császár adója és munkája frt 5 d. 70

Verték följebb adójakat frt 55 d. —

Erőltetik mind vajra, mézre

A császár adójára, szekér gyalog szolgálatra erőltetik.

Vajk.

Rendölt adója a spaiának volt frt 29 d. 79

Császár műve adója frt 9 d. 50

Verték följobb a spaia	frt	20 d.	21
Vajjal: 4 pinttel.			
Búza árát verték	frt	2 d.	75
Szekér munka és gyalog e mellé.			

Nagy Vezekény.

Memhett spaia, esztergami, birja.

Rendölt adója a spaiának	frt	40 d.	25
Császár munkájára való adó	frt	13 d.	30
Verte följobb	frt	60 d.	—
20 szapu buzával.			
20 szapu zabbal.			
20 pint vajjal.			
20 pint mézzel.			
20 szekér szénával.			
20 szekér fával. Most peniglen két annyira akarja föl verni.			

Veresvár.

Cseri pasa, esztergami, birja.

Rendölt adója a spaiának	frt	105 d.	—
Császár adója munkája	frt	25 d.	40
Verte följobb készpénzzel a spaia	frt	20 d.	—
20 pint vajjal.			
20 sarlai szapu buzával.			
20 szapu zab.			
20 szekér széna.			
20 szekér fa.			
Szólót kettőt munkálodnak.			
7 $\frac{1}{2}$ sarlai (szapu) buzát a bégnek.			
Mindenféle szekerező, gyalog munka.			

Kis Vezekény.

Rendölt adója a spaiának	frt	16 d.	10
Császár adója s munkája	frt	3 d.	80
<i>Kalauz Ibrahim Aga birja.</i>			
Följobb verte	frt	12 d.	90
Most penig ismeg verte	frt	11 d.	—

Kisfalu.

Kalauz Ibrahim Aga birja.

Rendölt fizetések volt	frt	20 d.	—
Császár adója	frt	3 d.	—
Verte följobb	frt	40 d.	—
5 pint vaj.			
5 pint méz.			
A malomtól ismeg	frt	23 d.	—
Császár munkájára lovas, szekerező és gyalogul.			

*Kis Valkócz.*Budai *Kapitány bég* és *Musztap Aga*, esztergami, birja.

Rendölt adója volt	frt	16 d.	10
Császár munkája adója	frt	5 d.	70
Verte följobb	frt	34 d.	90
5 pint vaj.			
5 szapu buzával.			
Császár adóját 5 forinttal.			

Mindenféle munkára szolgáltatják.

*Malomszegh.**Musztaffa Aga*, esztergami, birja.

Ispai adója	frt	25 d.	—
Császár adója	frt	9 d.	50 $\frac{1}{2}$
Verte följobb adójokat	frt	7 d.	—
Buzát 2 szapu.			
Zab 1 szapu.			
Vaj 2 pint.			
Méz 1 pint.			

Mindenféle munkára erőltetik.

*Roznicska.**Cseri pasa*, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	33 d.	—
Császár adója	frt	8 d.	60
Verték följobb a spai adóját	frt	58 d.	40
Vajat: 20 iczét.			
Mézet: 20 iczét.			
Buzát: 8 szaput.			
Zabot: 6 szaput.			

Mindenféle munkára szolgáltatják.

*Mohi.*Hasszan *Ali bég*, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	133 d.	64
Császár adója	frt	30 d.	41 $\frac{1}{2}$
Verte följobb a spai az adót	frt	66 d.	—

Item. Mézet: 45 pinttel.

Vajat: 45 pinttel.

Buzát: 50 sarlai szaput.

Zabot: 50 szaput.

Szénát: 50 szekérrel.

Fát: 50 szekérrel.

Lencsét: 3 szapuval.

Aszu szilvát: 2 szapuval.

Item. Mindezekon fölül két esztendőül megválva, minden esztendőben kamora pénzt vött rajtok frt 32 d. —*Item.* Dolmannak való jártott szarvasbört, minden esztendőben

5 bört. Tészen 13 frtot az ára. Sindölt és deszkát vittek neki 29 frt arát, kit fogadott volt hogy a summájokból kitud, de nem cselekedte. Ezekon fölül mindenféle munkára készeríti őket.

Fedímes.

Visegrádi Bocskorosok az urok.

Rendölt spaia adója	frt	25 d.	75
Császár adója	frt	7 d.	66
Verték följobb a spaia adóját	frt	14 d.	24
Vajat 10 pinttel.			
Mézet 5 pinttel.			
Császár adóját	frt	— d.	84

Ezen kívül mindenféle munkára erőltetik.

Melléki.

Szabu Durat, és Memhet spaia az urok, esztergami.

Rendölt adója a spaiának	frt	100 d.	63
Császár adója	frt	18 d.	—
Verte följobb a spaia az adóját	frt	25 d.	—

Buzát 12 szapuval Császár adójára.

Zabot 18 szapuval, azt is Császáréra.

Vajat 1 pintet.

Mézet 1 pintet.

Azokon fölül mindenféle munkára erőltetik őket.

Ahaj.

Veli Spaia, esztergami, az urok.

Rendölt adója a Spaiának	frt	73 d.	76
Császár adójára	frt	10 d.	40
Verte följobb adójokat a spaia	frt	38 d.	—

Buzát: 20 sarlai szaput.

Mézet: 10 pintet.

Vajat: 10 pintet.

Ezen fölül mind fahordásra, szénahordásra, és gyalogmunkára is beszoigáltatja.

Nagy Sári.

Piri Ali bég, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	19 d.	32
Császár adója	frt	7 d.	60
Verte följobb adójokat a spaia	frt	5 d.	—

és mindenféle munkára erőltöti őket.

Tild.

Az Emingh birja őket.

Rendölt adója a spaiának	frt	40 d.	29
Császár adója	frt	20 d.	32
Verte följobb a spain az adót	frt	37 d.	—

Vajat minden esztendőben 1 pintet.

Lisztet minden esztendőben 1 szaput.

Zabot is mindenkor egy szaput.

Ezeken kívül Császár munkájára be szolgáltatják őket.

Töhöl.

Dervis bég, a ki mostan váczí bég, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	66 d.	63
Császár adója	frt	27 d.	50
Verte följobb adójokat a spaiá	frt	50 d.	47
Császár adóját	frt	4 d.	50
Buzát 25 szaput.			
Zabot 25 szaput.			
Vajat 100 iczét.			

Ezen kívül mindenféle munkára, mind gyalog, mind penig szekerczésre be erőlteté őket.

Minthogy mostan váczí bégségre ment, 40 forintot kíván a szolgáltatást rajtok.

Kis Mánya.

Muszlány bég, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	17 d.	71
Császár adója	frt	3 d.	80
Verte följobb adójokat a spaiájok	frt	42 d.	29
Lisztet 1 szapuval.			
Zabot 1 szapuval.			
Báránt egyet, avagy	frt	1 d.	—
Vajat 24 iczét.			

Ezen kívül mindenféle munkára mind gyalogul és szekérrel szolgálják őket.

Csiffár.

Az *Emingh* birja Esztergamban.

Spainak rendölt adója	frt	177 d.	57
Császár adója	frt	54 d.	—
Verték följobb adójokat a spaiájok	frt	51 d.	—
Buzát 7 sarlai szaput.			
Zabot 5 „			
Vaj 1 pint,			
Méz 1 „			

Ezen kívül minden munkára erőltetik őket.

Némethi.

Tatár Ibrahim, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiájoknak	frt	68 d.	43
Császár adója	frt	28 d.	20
Verték följobb adójokat	frt	57 d.	—
Buzát 4 szapuval.			
Zabot 4 szapuval.			
Báránt 4.			

Mézet 8 iczét.

Vajat 8 iczét.

Annak fölötté mindenféle munkára szekérrel és gyalogul eröltetik.

Ó Bars.

Tatár Ibraim, az esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiájoknak frt 100 d. —

Császár adója frt 36 d. 25

Verték följebb adójokat a spaiá frt 25 d. —

Ismét. Egy kocsit minden készületivel egyetemben és szerszámjával, három lóra való szerszámjával, fékjeivel, nyaklóival, készölt föl in fl. 35 d. —

Viszont, hogy Császár munkájára nem jártak be, deszkát vittek be másfél százat in fl. 18 d. —

Item. Adtunk a spaiának egy dolmánra való bőrt in fl. 5 d. —

A Császár adójára való czédulákért minden esztendőben adnak fl. 2 d. —

Kelecsén.

Delí Hanza, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiájoknak frt 33 d. 81

Császár adója frt 9 d. 50

Verték följebb a spaiá adóját frt 6 d. —

Dolmánnak való bőrt in fl. 5 d. —

Deszkát is vittek in fl. 11 d. —

Vajat 5 iczét.

Mézet 5 iczét.

Ezeket azulta fogvást minden esztendőben megvették.

Item. Mind gyalog és szekerral való munkára be eröltetik.

Nemcsin.

Ali Hocsa, esztergami, a spaiájok.

Rendölt adója a spaiájoknak frt 72 d. 45

Császár adója frt 19 d. 19

Verte följebb a spaiájok az adójokat frt 40 d. —

Buzát 40 szaput.

Zabot 40 sarlai szaput.

Vajat 20 pintet.

Mézet 20 pintet.

Lencsét 3 sarlai szaput.

Aszu szilvát 1 szaput.

Kaszát 12.

Széna hordó szekeret 4.

Két szekeret fahordani.

Ezeket éppen minden esztendőben megvette rajtok.

Peszér.

Joseph spaiá az urok, esztergami.

Rendölt adója a spaiának frt 35 d. —

Császár adója	frt	7 d.	60
Verte följebb a spaia	frt	14 d.	—
Buzát 8 sarlai szaput.			
Zabot 8			
A molnártól esztendönkint	frt	16 d.	—
Buzát 8 sarlai szaput.			
Azonkívül mindenféle munkára gyalog, és szekerezésre behajtják.			
Minden esztendőben Császár madarat kíván rajtok, hogy meg nem adhatják, füzetek			
	frt	3 d.	—

Nagy Kovácsi.

Kalauz Ibraim az urok, esztergami Aga.

Rendölt adója a spaiának	frt	100 d.	—
Császár adója	frt	28 d.	50
Verte följebb adójokat a spaia	frt	100 d.	—
Viszont, hogy széna és fa <i>hordani</i> nem járnak, fizetnek	frt	23 d.	—
Fahordástól	frt	8 d.	—
Buzát 32 sarlai szaput.			
Zabot 32			
Lencsét 3			
Vajat 18 pintet.			
Báránt 1.			

Ezeket minden esztendőben megvette rajtok.

Tolmács.

Huba spaia, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	29 d.	—
Császár adója	frt	5 d.	—
Verte följebb adójokat a spaia	frt	21 d.	—
Vajat 10 pintet.			
Báránt 4.			

Dicske.

Tatár Ibraim, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	24 d.	96
Császár adója	frt	17 d.	60
Verte följebb adójokat a spaia	frt	100 d.	—

Ezen fölül minden esztendőken, hol fél vég posztót, s hol egy általag sört vett rajtok.

Mind gyalog és szekérrel való munkára készerejtí ökö.

Vajat esztendönkint 1 pintet.
Lisztet esztendönkint 1 szaput.
Báránt esztendönkint 1.

Tót Keszi.

Pécsi Memhett spaia az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	26 d.	20
Császár adója	frt	15 d.	50
Verte följebb a spaiájok <i>in par(ata pecunia)</i>	frt	94 d.	—

Vajat 20 pintet.
Császár munkájára erőltetik.

Gyarmat.

Omér Agha, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	19 d.	32
Császár adója	frt	9 d.	50
Verték följobb adójakat	frt	119 d.	28

Császár munkájára mindenképpen erőltetik.

Lehotka.

Omér Agha, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	8 d.	5
Császár adója	frt	1 d.	90
Verte följobb a spain az adót	frt	4 d.	45

Császár munkájára, és szekerezésre is be szolgáltatják.

Kis Kozmály.

Omér Agha Esztergamban az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	31 d.	59
Császár adója	frt	10 d.	29
Verték följobb adójakat	frt	49 d.	—

Item ugyan a spaiájoknak szarvas bőrt dolmánnak valót f. 16.
In summa in paratis frt 60 d. 40.

Nagy Kozmály.

Tatár Ibrahim, az esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	45 d.	5
Császár adója	frt	7 d.	50
Verte följobb adóját a spaiá	frt	25 d.	—

Sindölt mindezeken följül: 6000.

Vajat 1 pintet.

Mézet 1 pintet.

Lisztet 1 szaput.

Lencsét 1 szaput.

Báránt minden esztendőben 1.

Ezen följül mind gyalog munkára, és szekerral is be erőltetik.

Csarad.

Bemhe spaiá, esztergami, az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	26 d.	16
Császár adója	frt	4 d.	70
Verték följobb adójakat a spaiá	frt	67 d.	14

Vajat 10 pintet.

Mézet 10 pintet.

Báránt 2.

Ezeken följül minden munkára.

*Zebeleb.*Az esztergami *Emingh* az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt 740 d. 38
Császár adója	frt 114 d. —
Verték följobb adójakat	frt 160 d. —

Ezen fölül mind gyalog, és szekerező munkával terhelik őket.

*Pecsenes.*Visegrádi *Sulffikár Agha* az urok.

Rendölt adójak a spaiaknak	frt 29 d. 27
Császár adója	frt 4 d. 40
Verte följobb adójakat a spaiak	frt 32 d. —

Vajat 8 pintet.
Mézet 8 pintet.
Buzát 4 báthi fertált.
Zabot 6 báthi fertált.

Ezen fölül császár adójára, mind gyalogul, s mind szekerral be-
készerejtik.*Ellessfalva.*Visegrádi *Sulffikár Agha* az urok.

Rendölt adójak a spaiaknak	frt 32 d. 20
Császár adója	frt 7 d. 60
Verték följobb adójakat	frt 11 d. —

Vajat 8 pintet.
Mézet 8 pintet.
Buzát 4 báthi fertált.

Ezen fölül mind gyalogul, s mind szekerral való munkára
készerítik.*Alsó Almás.*Esztergami *Piri Olaj bég* az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt 100 d. 63
Császár adója	frt 22 d. 80
Verte följobb az adót a spaiak	frt 21 d. —

Item, egy gyermeket loptanak el a falujokból azt váltották ki frt 30 d. —

Ezen fölül mind szekerral, s mind gyalog munkával szolgáltatják.

*Klazitka.*Esztergami *Musztaffa* az urok.

Rendölt adójak a spaiának	frt 11 d. 22
A császár adója	frt 3 d. —
Verte följobb az adót a spaiak	frt 28 d. —

Vajat 10 pintet.

A császár munkájára be erőlteti; de mindenkor készpénzt fizetnek
frt 3 d. —*Badinka.*Budai *Orlai Musztaffa* az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt 16 d. —

Császár adója	frt	5 d.	—
Verte följobb az adójokat a spaia	frt	24 d.	—
Vajat: 10 pintet.			
Mézet: 10 pintet.			

Ezen kívül mind szekerral s mind gyalogul be szolgálnak.

Némethy.

Ez a falu nem a *hatvan falu* közé való, hanem az után a *bécsi* és *zsitvatoroki* pacificatio ellen be holdoltatták erővel.

Váczi Dervis bég az urok.

Elsőben megrablották őket, és 13 embert vittek el, azokat vált-ságon ugymint 990 forintért bocsátották ki.

Azután erővel meg summáltatták őket 800 forintban.

Fölső Almás.

Esztergomi *Oszman* pasa az urok.

Rendölt adója a spaiának	ftt	100 d.	63
Császár adója	frt	22 d.	80
Verték följobb adójokat a spaijok	frt	26 d.	—
Buzát 15 báthi fertált.			
Árpát 6 báthi fertált.			

Ezen fölül mind szekerral, s mind gyalogul a spaiájok számára és a császár munkájára is be készerejtik őket.

Méznevelő.

Váczi Dervis bég az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	33 d.	81
Császár adója	frt	13 d.	30
Verték följobb adójokat	frt	300 d.	—

Angala.

Esztergami *Haszan* spaia az urok.

Rendölt adója a spaiának	frt	28 d.	98
Császár adója	frt	11 d.	40
Verte följobb a spaia	frt	11 d.	12
Császár adóját	frt	1 d.	95
Tűzre való fát 10 szekérrel.			
Vajat 10 pintet.			
Zabot 10 sarlai szaput.			

Császár munkájára be erőltetik.

Mindezekben fölül azt mondja a spaia, hogy ez esztendőben följobb veri ennél is sommájokat.

Az Esztergamba való hódolásra bérendelt hatvan faluknak nevei
Anni 1618. 27 febr.:

Bánkeszi.	Kis Kozmál.
Kiskeszi.	Nagy Kozmál.
Várad Nyitra vize mellett.	Tolmács.
Egyházszeg.	Tóth Keszi.
Nagyszeg.	Aha.
Malomszeg.	Nagy Sári.
Ondroho.	Tajna.
Felső Szőlős.	Nyired.
Alsó Szőlős.	Veresvár.
Felső Csornok.	Nagy Vezekény.
Felső Pered.	Roznicza.
Alsó Csornok.	Nemcsén.
Ezdeghe.	Kis Valkócz.
Fedimes.	Kis Vezekény.
Kis Mánya.	Csarad.
Gyarak.	Kisfalud Veresvár mellett.
Szentmihályúr.	Peszér.
Marthonfalva.	Nagy Kovácsi.
Vajk.	Némethi Nagy Kovácsi mellett.
Dicske.	Keresztúr.
Anyala.	Kelecsén.
Töhöly.	Felső Almás.
Lüle.	Pecsenecs.
Mellyék.	Élesfalu.
Lehotka.	Badinka.
Gyarmat.	Szebelleb.
Csifár.	Klaszitka.
Tild.	Lehotka.
Mohi.	Méznevelő.
Ó Bars.	

*

A mely falukot a hatvan falunak behódoltatása után erővel be hódítottak:

(Kezdettké el a hódítást Szent-Mihály nap tájban Anno 1623; legelsőben is Ujfalut rablották meg.)

Solymos.	Porlep.
Szőlős.	Nagy Valkócz.
Csejkő.	Verebél is erőltetik.
Podluzsán.	Kicsindet is erőltetik.
Fekete Kelecsén.	Oromiczát megrablották.

* * *

Memoriale.

Ab Anno 1620 a minemő gyermekeket és embereket Nyitra vármegyéből a törökök, avagy martalóczok elvittek:

Elsőben vittek el Ondrohról a martaróczok két gyermekét.

In Anno 1623 *Bodokról* vittek el három gyermeket.

In Anno 1624 *Babindalról* vittek el három öreg embert s kettőt levágtak.

In Anno 1624 *Kalászról* vittek el egy embert, s másikat levágtak. (Eredeti jegyzék a kismartoni főlevéltárban: „Az hatvan faluknak adózásokról való inquisitio. Die 20. Maii Ao. 1624.“)

Közli: *Dr. Merényi Lajos.*

VÁROSI BEHOZATALI VÁM POZSONYBAN 1559. ÉVBEN.

I. Ferdinánd király 1559. évben azon kiváltságban részesítette a pozsonyi polgárságot, hogy a város erődítéseinek építési költségeit (részben) bizonyos behozatali czikkekre kivetett meghatározott magasságú vámmal fedezhesse. A vámot a királyi harminczados szedte be, az okmányt pedig, a mely ezen kiváltságról tanúskodik, a harminczad hivatalnál alkalmazott ellenőr (contrascriba, gegensreiber) szerkesztette. Az okmány czime: „*részletes kimutatás az (alább feltüntetett) jövedelmekről*“ (Partikular-Verzeichniss der Gefälle), terjedelme 3 ív (hat ívrét nagyságú számozatlan összehűzött levél), a melynek azonban csak első tíz oldala van kitöltve.¹⁾

A királyi kiváltság két árucikkre, a borsra és a gyolcsra terjedt ki. A borsot zsákokban, a gyolcsot pedig hordócskákban hozták be. Egy zsák bors után 25, egy hordócska gyolcs után pedig 50 magyar denár „harminczad“ járt.²⁾ A kimutatás felemlíti a behozók neveit is, a kik mindnyájan pozsonyi polgárok és (az okmány kezdő sorainak tanúsága szerint) kereskedők voltak. Idegen — ha volt ugyan abban az időben idegen behozó — nem szerepel a kimutatásban. Az okmány érdekességét növeli azon körülmény, hogy a benne kifejezett királyi kegy ténye az 1886. évi XXI. t.-cz. azon rendelkezésével hasonlítható össze, a melynek értelmében hazánk városi törvényhatóságai a kormány jóváhagyásával „illetékeket, helypénzt és vámokat“ szedhetnek. Így ezen kimutatás is a mellett tanúskodik, hogy a jelenkori pénzügy egyes intézményeinek fejlődése a középkorig vezethető vissza. Megjegyzem, hogy az itt feljegyzett összeg de jure nem volt harminczad, hanem *városi vám*, a melyet azért neveztek el harminczadnak, mert ezen összeget a királyi harminczados hajtotta be. A behajtás után — valószínűen a befolyt összeg elszámolása alkalmával — a kimutatás át lett adva a városi tanácsnak, míg a királyi harminczad kimutatásai a királyi kamara levéltárába kerültek.

¹⁾ Levéltári jelzése *Lád. 5—38. (pozsonyv. ltár)*, mely jelzés alatt régi kéztől felírt következő registrálás olvasható: Regestum Tricesimae, a Ferd. I. Poson. Civitatis 1559 cessae.“

²⁾ 100 denárt egy forintba (számlálási pénz) olvastak össze. Az akkortájt (1547—1575 közt) közkezen forgó magyar denár finom (ezüst-) súlya 0.2816 grammra rügött. *Belházy* I. számításai alapján *Acsády J.* a Nemzetgazd. Szemle 1888. évf. 248. l.). Tekintetbe véve az akkori nemesfémviszonylatot — *Lotz* szerint 1559. évben 1 : 11.44 (Handwb. d. St. III. 4.), — egy magyar denárt koronaértékben 8.0739 fillérrel egyenlősíthetünk. Így 25 denár 2 kor. 02 fil., — 50 denár 4 kor. 04 fil., — 1 forint vagyis 100 denár 8 kor. 07 fil. értékű volt.